

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

03-10-166S

СИЛАБУС SYLLABUS	Захист у надзвичайних ситуаціях Protection in emergency	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ОК.22	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) bachelor (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	26	Цивільна безпека Civil security
Спеціальність Field of Study	263	Цивільна безпека Civil security
Освітня програма Degree Programme	Охорона праці Occupational health and safety	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Захист у надзвичайних ситуаціях» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека» Рівне. НУВГП. 2023. 14 стор.

ОП на сайті університету: <http://surl.li/lfxsg>

Розробник силабусу:

е-підпис Шаталов О.С., канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Силабус схвалений на засіданні кафедри

Протокол № 3 від «03» жовтня 2023 року

Завідувач кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності:

е-підпис Кухнюк О.М., канд. техн. наук, доцент.

Керівник освітньої програми:

е-підпис Шаталов О.С., канд.с.-г.наук, доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ будівництва та архітектури

Протокол № 2 від «10» жовтня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Макаренко Р.М., канд. техн. наук, професор.

Попередня версія силабусу - 03-10-149S

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Захист у надзвичайних ситуаціях	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Охорона праці
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Рік навчання, семестр	3-й, 6-й денна форма 4-й, 8-й заочна форма
Кількість кредитів	5
Лекції:	28 год./2 год.
Практичні заняття:	24 год./16 год.
Самостійна робота:	98 год. /132 год.

Курсова робота:	Так
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	Державна
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
	Шаталов Олександр Сергійович, доцент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності
Вікіситет	https://cutt.ly/7geKGLv
Канали комунікацій	o.s.shatalov@nuwm.edu.ua
Мета та завдання	
<p>Зростання кількості природних і, особливо, техногенних надзвичайних ситуацій, вагомість їхніх наслідків об'єктивно примушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці окремої людини, суспільства та навколишнього середовища.</p> <p>Ця тенденція, на фоні визнання Конституцією України людини, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, робить актуальним набуття знань та вмінь прогнозувати і моделювати розвиток аварій та техногенних надзвичайних ситуацій, встановлювати їхні класифікаційні ознаки та визначати методи протидії їм, забезпечувати заходи захисту як персоналу, так і суб'єктів господарювання.</p> <p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань і вмінь прогнозувати і моделювати розвиток аварій та техногенних надзвичайних ситуацій, встановлювати їхні класифікаційні ознаки та визначати методи протидії їхнім чинникам, забезпечувати заходи захисту як персоналу, так і матеріальних цінностей, організовувати рятувальні та інші невідкладні роботи.</p> <p>Завданням навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок з прогнозування надзвичайних ситуацій різного характеру, оцінки впливу їхніх небезпечних чинників на об'єкти, населення, природне середовище та розробка заходів захисту від небезпечних чинників надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.</p>	
Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2349	
Передумови вивчення	
Передумовою вивчення дисципліни є опанування знаннями таких навчальних дисциплін: Безпека життєдіяльності та домедична допомога, Правові основи цивільної безпеки.	
Компетентності	
СК-1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту.	

СК-2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК-3. Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек.

СК-6. Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання.

СК-7. Здатність обґрунтовано обирати та застосовувати методи визначення та контролю фактичних рівнів негативного впливу уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій на людину і довкілля.

СК-10. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

СК-11. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).

СК-12. Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.

СК-13. Здатність організувати радіаційний, хімічний та біологічний захист населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.

СК-14. Здатність до використання основних методів та засобів управління, зв'язку та оповіщення під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

ПРН-6. Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту населення, території та навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності.

ПРН-15. Пояснювати номенклатуру, класифікацію та параметри уражальних чинників джерел техногенних і природних надзвичайних ситуацій та результати їх впливів.

ПРН-16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження.

ПРН-19. Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях.

ПРН-20. Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-

рятувальних та інших невідкладних робіт.

РН-21. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

РН-23. Застосовувати заходи цивільного захисту: з інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуювання населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення.

РН-25. Організувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу.

Структура та зміст навчальної дисципліни

Тема	ПРН	Форми організації навчання	Кількість годин		
			Денна форма	Заочна форма	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Захист у надзвичайних ситуаціях					
1	Тема 1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Поняття надзвичайної ситуації, події, причини їх виникнення. Складові системи моніторингу за надзвичайними ситуаціями. Класифікація надзвичайних ситуацій. Ознаки, критерії, порогові значення та визначення основних показників уражаючих чинників та джерел надзвичайних ситуацій	РН-6, 15,	Л	2	1
			ПЗ	4	2
			СР	6	8
2	Тема 2. Єдина державна система цивільного захисту. Система, завдання та загальні принципи організації ЦЗ України та суб'єкта господарювання. Створення і діяльність Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС) та її підсистем. Режими діяльності ЄДС. Функціональні заходи у сфері державного регулювання та контролю ЄДС. Основні принципи забезпечення техногенної безпеки	РН-3, 6	Л	2	1
			ПЗ		
			СР	6	10
3	Тема 3. Небезпеки радіаційного походження та їх вплив на людину і навколишнє середовище. Небезпеки радіаційного походження. Поняття радіації і радіоактивності та одиниці їх виміру. Джерела техногенної та природної радіоактивності. Класифікація аварій. Основні типи ядерних реакторів. Причини та наслідки аварій на радіаційно небезпечних об'єктах (РНО). Утворення зон радіоактивного забруднення та їх характеристика. Закон спаду рівнів радіації. Вплив радіації на людину та навколишнє середовище. Ступені променевої хвороби. Прогнозування й оцінка радіаційної обстановки при аварії на РНО	РН-15, 16,	Л	2	
			ПЗ	2	2
			СР	6	8
4	Тема 4. Небезпеки хімічного походження їх вплив на людину і середовище.	РН-15, 16,	Л	2	
			ПЗ	2	2

	Хімічно небезпечні об'єкти. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР) та їх класифікація. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно територіальних одиниць (АТО) за хімічною небезпекою. Причини та наслідки аварій на хімічно небезпечних об'єктах. Системи моніторингу і хімічного захисту працівників об'єкту і території. Прогнозування й оцінка надзвичайної ситуації хімічного походження. Поняття та характеристика токсодози та її види		СР	6	8
5	Тема 5. Біологічні небезпеки та методи протидії їх наслідкам. Небезпеки біологічного походження. Біологічно небезпечні речовини (БНР) та їх характеристика. Вплив БНР на організм людини та утворення карантинних зон. Поняття карантину та обсервації. Епідемії, епізоотії та епіфітотії. Система моніторингу і методи біологічного захисту людей і територій	РН-15, 16,	Л	2	
			ПЗ	2	2
			СР	6	8
6	Тема 6. Захист населення від надзвичайних ситуацій та їх наслідків. Основні завдання, принципи і заходи захисту населення від надзвичайних ситуацій і застосування засобів ураження. Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації. Інформування у сфері цивільного захисту	РН-3, 6, 19, 23	Л	2	
			ПЗ		
			СР	6	10
7	Тема 7. Евакуація населення. Поняття евакуації, її види та способи. Евакуаційні органи. Планування та організація евакуації. Плани евакуації, порядок їх розробки. Порядок проведення евакуаційних заходів в умовах радіаційно, хімічного забруднення, утворення зон катастрофічного затоплення, застосування засобів ураження	РН-23	Л	2	
			ПЗ	2	2
			СР	6	8
8	Тема 8. Основи інженерного захисту населення. Поняття інженерного захисту та система його заходів. Захисні споруди цивільного захисту та їх класифікація. Розміщення та порядок укриття в спорудах цивільного захисту	РН-21, 23	Л	4	
			ПЗ	6	2
			СР	6	10
9	Тема 9. Медичний, психологічний, соціальний захист постраждалих. Органи та заходи надання медичного захисту постраждалим. Порядок застосування засобів медичного захисту (АІ, ІПП, тощо). Завдання та основні принципи надання психологічного та соціального захисту постраждалим. Навчання населення з питань цивільного захисту та діям у надзвичайних ситуаціях	РН-21, 23, 25	Л	2	
			ПЗ		
			СР	6	8
10	Тема 10. Радіаційний, хімічний, біологічний захист населення і	РН-16,	Л	2	

	територій. Норми радіаційної безпеки. Режими радіаційного захисту. Критерії для прийняття рішення щодо заходів радіаційного, хімічного, біологічного захисту. Ефективність заходів радіаційного, хімічного, біологічного захисту. Поняття епідемічного бар'єру. Деконтамінація.		ПЗ		
			СР	6	8
11	Тема 11. Методи і прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного і біологічного контролю. Методи радіаційного, хімічного, біологічного контролю. Призначення, будова та принцип дії приладів радіаційної та хімічної розвідки та дозиметричного і біологічного контролю. Порядок реєстрації та контролю отриманих доз опромінення. Порядок проведення вимірювань радіоактивного забруднення території, техніки, продуктів харчування та забруднення повітря, ґрунту хімічно небезпечними речовинами	РН-16,	Л	2	
			ПЗ	4	2
			СР	6	10
12	Тема 12. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. Склад угруповань сил з ліквідації надзвичайних ситуацій. Забезпечення дій сил та матеріальні резерви з ліквідації надзвичайних ситуацій. Основи ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Порядок організації та способи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт за різних видів небезпечних подій. Розробка інструкції щодо дій в умовах НС	РН-6, 20, 21, 25	Л	4	
			ПЗ	2	2
			СР	6	10
	Разом модуль 1		Л	28	2
			ПЗ	24	16
			СР	72	106
Модуль 2					
1	Курсова робота	РН-	СР	26	26
	Разом модуль 2		СР	20	20
	Разом		Л	28	2
			ПЗ	24	16
			СР	98	132

Форми та методи навчання

Формами навчання є: очна, заочна, дистанційна. Використовуються наступні методи навчання: демонстрація готових рішень, макетів, стендів; проблемно-пошуковий; навчальна дискусія; аналіз конкретних ситуації.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Підсумковою формою контролю навчальної дисципліни є екзамен. Обов'язковими видами завдань, що підлягають оцінюванню є: практичні заняття, курсова робота, поточні контрольні модулі (№ №1, 2) за змістом лекційного курсу.

Шкала оцінювання досягнень ПРН здобувачами вищої освіти

Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання		
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій	20	Тест МК1
Тема 2. Єдина державна система цивільного захисту		
Тема 3. Небезпеки радіаційного походження та їх вплив на людину і навколишнє середовище		
Тема 4. Небезпеки хімічного походження їх вплив на людину і середовище		
Тема 5. Біологічні небезпеки та методи протидії їх наслідкам		
Тема 6. Захист населення від надзвичайних ситуацій та їх наслідків		
Тема 7. Евакуація населення	20	Тест МК2
Тема 8. Основи інженерного захисту населення		
Тема 9. Медичний, психологічний, соціальний захист постраждалих		
Тема 10. Радіаційний, хімічний, біологічний захист населення і територій		
Тема 11. Методи і прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного і біологічного контролю		
Тема 12. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт		
Усього лекційних занять	40	
1.1.1. Практичне заняття № 1 Оцінка впливу різних видів техногенних і природних небезпек на населення, об'єкти, території	4	Виконання завдання
1.1.2. Практичне заняття № 2 Оцінка радіаційної обстановки при аваріях на радіаційно небезпечному об'єкті	4	Виконання завдання
1.1.3. Практичне заняття №3 Оцінка хімічної обстановки при аваріях на хімічно небезпечному об'єкті	4	Виконання завдання
1.1.4. Практичне заняття № 4 Оцінка інженерної обстановки при руйнуванні гідродинамічно небезпечного об'єкта	4	Виконання завдання
1.1.5. Практичне заняття № 5 Оцінка біологічної небезпеки	4	Виконання завдання
1.1.6. Практичне завдання № 6 Класифікація надзвичайних ситуацій	4	Виконання завдання
1.1.7. Практичне завдання № 7 Розробка заходів з проведення евакуації	4	Виконання завдання
1.1.8. Практичне завдання № 8 Захисні споруди цивільного захисту	4	Виконання завдання
1.1.9. Практичне завдання № 9 Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю	4	Виконання завдання
1.1.10. Практичне завдання № 10 Розробка інструкції щодо дій у надзвичайній ситуації	4	Виконання завдання
Усього практичних занять	40	
1.2. Курсова робота	20	Виконання завдання
Усього поточна складова оцінювання:	60	
2. Підсумкова складова оцінювання		
2.1. Модульний контроль №1	20	Тест
2.2. Модульний контроль №2	20	Тест

Усього підсумкова складова оцінювання:	40	
Разом:	100	

Критерії оцінювання практичних завдань (% від кількості балів, якими оцінюється кожне практичне завдання):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Критерії оцінювання курсової роботи наведено у методичних вказівках до її виконання URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/24594/>

Поточні модульні контролі проводяться у формі комп'ютерного тестування, яке проводить центр незалежного оцінювання, і містять питання теоретичного та практичного характеру. У тестові завдання включаються також питання тем самостійної роботи з навчальної дисципліни. Кількість питань у модульному контролі становить не менше 100 на 1 кредит навчальної дисципліни.

Таблиця формування тестового завдання поточного контролю знань (модулі 1 і 2)

Рівень завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань (бали)	
		за одне	Загальна (макс.)
1	20	0,6	0-12
2	8	0,75	0-6
3	2	1	0-2
Усього	30		0-20

Таблиця формування тестового завдання підсумкового контролю знань

Рівень завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань (бали)	
		за одне	Загальна (макс.)
1	30	0,9	0-27
2	9	1	0-9
3	1	4	0-4
Усього	40		0-40

Поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів за даною дисципліною здійснюється відповідно до «Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти» (<https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>) використовуючи платформу

Moodle («Тимчасове Положення про навчальну платформу Moodle в НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/25264/>).

Умови отримання додаткових балів:

участь у кафедральних наукових конференціях (доповідь за тематикою навчальної дисципліни) – 5 балів;

участь у Всеукраїнській науковій конференції (тези за тематикою навчальної дисципліни) – 10 балів;

участь у конкурсі студентських наукових робіт (наукова робота за тематикою навчальної дисципліни) – 15 балів;

індивідуальна (науково-дослідницька) робота з тематики навчальної дисципліни, яка не увійшла в матеріал лекцій (звіт про роботу) – 10 балів.

Рекомендована література

Основна

1. Кодекс цивільного захисту України : кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
2. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010 : наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text>.
3. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій : наказ МВСУ від 06.08.2018 р. №658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#Text>
5. ДСТУ 7097:2009. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Джерела техногенних надзвичайних ситуацій. Класифікація й номенклатура параметрів уражальних чинників. [Чинний від 2009-10-30]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. 8 с.
6. ДСТУ 3891:2013. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. [На заміну ДСТУ 3891-99; чинний від 2014-01-01]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2013. 20 с.
7. Про затвердження державних санітарних правил "Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України" : наказ МОЗ України від 02.02.2005 р. № 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05/page>
8. Про введення в дію Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки : наказ МВС України від 27.11.2019 р. № 986. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0083-20#Text>
9. Норми радіаційної безпеки України : постанова МОЗ України від 01.12.1997 р. № 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0062282-97#Text>
10. Цивільний захист : підручник / А.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
11. Барило О.Г. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. / О.Г. Барило, П.Б. Волянський, С.О. Гур'єв [та ін.] К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. 210 с.
12. Радіаційні ураження. Клінічна характеристика іонізуючого випромінювання. Патогенез променевої хвороби. Патогенез променевої хвороби. Клінічна класифікація радіаційного ураження, гострої променевої хвороби. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації: навч.-метод. посіб. до практ. занять з внутрішньої медицини (військової медицини) для студентів V курсу мед. ф-тів / В. А. Візір, Є. І. Попльонкін. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2015. 63 с.
13. Павлюк В.В. Організація радіаційного і хімічного захисту населення. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2017. 130 с.
14. Андронов В.А. Природні та техногенні загрози, оцінювання небезпек. Навчальний посібник / В.А. Андронов, А.С. Рогозін, О.М. Соболь та ін. Харків: НУЦЗУ, 2011. 327 с.
16. Цивільний захист : підручник для студ. вищих навч. закладів IV рівня акред. / П. В. Олійник, С. Т. Омельчук, В. В. Чагілик та ін. Вінниця : Нова Книга, 2013. 328 с. :

іл.

17. Промислові радіаційні аварії з джерелами іонізуючого випромінювання, запобігання та порядок їх розслідування : / Мурашко В. О. Костенецький М. І., Рушак Л. В. К: 2013. 82 с.

18. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.94 № 4005-XII // Відомості Верховної Ради України, 1994. - № 27. - Ст.218.

19. Про захист людини від інфекційних хвороб : Закон України від 06.04.2000 р. №1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>

20. Грек А.М., Сакун О.В., Іксариця В.В., Белих І.А., Батуров В.А. Біологічна небезпека (учора, сьогодні, завтра). Український журнал сучасних проблем токсикології. 2012. № 2. URL: <https://cutt.ly/6qITOb0>

21. Морфологія і біологія вірусів : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/5gITGZc>

22. Про затвердження методики планування заходів з евакуації : наказ МВС України від 10.07.2017 р. № 579. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938-17#Text>

23. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text>

24. ДСТУ ISO 22315:2017 Соціальна безпека. Масова евакуація. Методичні рекомендації щодо планування (ISO 22315:2014, IDT). [Чинний від 2016-06-01]. К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016.

25. ДБН В. 2.2.5-97. Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держкоммістобудування України, 1998. 106 с.

26. ДБН А.3.1-9:2015. Захисні споруди цивільного захисту. Експлуатаційна придатність закінчених будівництвом об'єктів. [На заміну ДБН А.3.1-9-2000; чинний від 2017-02-01]. Вид. офіц. Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016. 10 с.

27. Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18>

28. Рубанець В.І. Прилади радіаційної розвідки, контролю радіоактивного забруднення, опромінення ті хімічного зараження: Навчальний посібник / В.І. Рубанець. Рівне: НУВГП, 2010. 83 с.

29. Типова інструкція щодо дій персоналу невеликих підприємств при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій : лист ДСНС України 21.02.2015 № 03-2684/171. URL: <https://cutt.ly/WqIT1Gh>

30. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І. Качан [та ін.] Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010. 417 с.

Допоміжна

31. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій : Постанова КМУ від 26 січня 2015 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-%D0%BF>

32. Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту : постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 р. № 101. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/101-2015-%D0%BF>

33. Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 : Закон України від 13.03.2012 р. № 4499-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 49, ст.560.

34. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

35. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-%D0%BF>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП. URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
2. Державна служба з надзвичайних ситуацій : веб-сайт. URL : <http://www.dsns.gov.ua>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернацького : веб-сайт URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
4. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, веб-сайт URL : <http://www.lib.rv.ua>
5. Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області : веб-сайт URL : <https://rv.nmc.dsns.gov.ua>
6. Науковий вісник: Цивільний захист та пожежна безпека веб-сайт URL : <https://nvcz.undicz.org.ua/index.php/nvcz/issue/view/10>

Поєднання навчання та досліджень

Здобувач вищої освіти може приймати участь у роботі наукових гуртках кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності («Положення про наукові гуртки здобувачів вищої освіти НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/25704/>), студентських наукових конференціях, конкурсі студентських наукових робіт з результатами досліджень за тематикою навчальної дисципліни (Положення про проведення конкурсу студентських наукових робіт "Наука очима молоді" в НУВГП URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/8630/>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Вивчення навчальної дисципліни та її складових спрямоване на формування наступних соціальних навичок (soft skills):
взаємодія з людьми та вміння працювати в команді;
оцінювати ризики та приймати рішення;
уміння управляти людьми та управлінські якості;
формування власної думки та прийняття рішень.

Дедлайни та перескладання

Оголошення стосовно дедлайнів здачі частин навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2349> за календарем та відповідно до «Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25072>.

Неформальна та інформальна освіта

Студенти при вивченні даної навчальної дисципліни можуть перерахувати результати навчання отримані при неформальній та інформальній освіті відповідно до «Положення про неформальну та інформальну освіту Національного університету водного господарства та природокористування» (<https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>).

Для здобувачів вищої освіти є можливість скористатись онлайн-курсами освітніх платформ Coursera (<https://www.coursera.org/programs/national-university-of-water-and-environmental-eng-on-coursera-ioegs?currentTab=CATALOG>), Ukraine Global Faculty (<https://mooc4ua.online/platforms/5>), Labster (<https://www.labster.com/simulations>), що допоможуть у вивченні споріднених дисциплін у провідних університетах світу.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватись академічної доброчесності відповідно до вимог «Положення про академічну доброчесність в НУВГП» (<https://ep3.nuwm.edu.ua/25004/>).

З метою залучення здобувачів вищої освіти до організації процесу як рівноправних учасників у НУВГП діє «Порядок звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в Національному університеті водного господарства та природокористування» (<https://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>).

Звернення та вирішення конфліктних ситуацій здійснюється на підставі «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Національному університеті водного господарства та природокористування» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/18583/>).

Вимоги до відвідування

Виконання практичних занять (звіти з занять), курсової роботи та проходження поточних контролів з дисципліни є обов'язковим. Завдання на практичні заняття та курсову роботу отримуються здобувачем на самих заняттях або зі сторінки дисципліни на навчальній платформі Moodle (<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2349>). Пропущені практичні заняття опрацьовуються здобувачем самостійно, а звіт завантажується на сторінку дисципліни на Moodle. Ліквідація заборгованості здійснюється відповідно до «Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» (<https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>).

Нормативні документи, що містять інформацію щодо організації, планування та проведення освітнього процесу у НУВГП:

1. Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

2. Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>

3. Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/20050/>

4. Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/25274/>

5. Положення про неформальну та інформальну освіту Національного університету водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>

6. Положення про порядок реалізації права на міжнародну академічну мобільність в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/25052/>

7. Концепція щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/15913/>

Автор
Доцент

Олександр ШАТАЛОВ

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1233 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00